

26 §

Fråga bl.a. om rätt till avgiftsnedsättning då anslutning till allmän va-anläggning nödvändiggjort pumpning av avlopp från fastighet

BJ äger fastigheten Västraby 5:18 som är bebyggd med en bostadsbyggnad från 1900-talets början. Fastigheten ligger idag inom verksamhetsområdet för Östra Göinge kommuns allmänna va-anläggning. Den har en tomtyta om 6 340 m² och är belägen utanför detaljplanerat område mellan Broby tätort och ett nyanlagt bostadsområde för villabebyggelse i Strömshall, nordost om Broby. Kommunen har anlagt va-ledningar till det nyanlagda bostadsområdet vilka passerar området där Västraby 5:18 är belägen och har genom beslut av kommunfullmäktige den 25 augusti 2005 utvidgat verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen till att omfatta Västraby 5:18. Före utvidgningsbeslutet informerades det om anslutningskostnaderna och [REDACTED] ansökte därefter om tillstånd att anlägga enskilt avlopp den 29 juni 2005. Fastigheten har egen renvattenförsörjning. Hon fick avslag på sin ansökan den 13 december 2005 dvs. först efter utvidgningsbeslutet. Hon har sedermera ansökt om anslutning till det kommunala spillvattennätet, förbindelsepunkt har meddelats och faktura har tillsänts henne med krav på anläggningsavgift om 39 290 kr inkl. moms.

BJ yrkade att Va-nämnden skulle fastställa att ingen anläggningsavgift i form av tomtyteavgift eller lägenhetsavgift skulle utgå för fastighetens spillvattenanslutning, att framdragningsavgiften skulle reduceras med 15 000 kr samt att den årliga bruksavgiften avseende fastigheten skulle reduceras med 600 kr.

Kommunen bestred yrkandena.

BJ anförde bl.a.: Vid en jämförelse mellan kostnaderna för anslutning till det kommunala va-nätet och att anlägga en trekammarbrunn med infiltration var valet inte svårt – 39 290 kr i anslutningsavgift, 15 000 kr för elinstallation till pump samt ca 4 000 kr i årlig kostnad i jämförelse med ca 30 000 kr för anläggning av brunn och infiltration och en årlig kostnad på 1 000 kr. Hon ansökte den 29 juni 2005 om tillstånd att anlägga enskilt avlopp i form av trekammarbrunn med infiltration. Närmare två månader efter ansökan beslutade kommunfullmäktige att utöka verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen till att omfatta hennes fastighet. Hon fick avslag på ansökan först närmare fem månader efter ansökningstillfället. Vid den tidpunkt hon ansökte om tillstånd att anlägga enskilt avlopp var fastigheten belägen utanför verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen och hennes ansökan borde därför ha bifallits. Genom kommunens sätt att handlägga ärendet – vilket inneburit onödig tidsutdräkt – har hon berövats möjligheten att överklaga beslutet att avslå hennes ansökan att anlägga enskilt avlopp innan kommunen beslutade att utvidga verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen. Kommunen har fördröjt och fördyrat inkoppling av avlopp för fastigheten och hon borde till fullo kompenseras för dessa merkostnader.

För en enfamiljsbostad med en lägenhet skall inte lägenhetsavgift ingå både i anläggningsavgiften och i brukningsavgiften. Tomtyteavgiften är inte relevant för det meterantal va-ledningar som finns in till fastigheten. Den borde rimligen utgå endast vid anslutning till dagvattenssystemet. Det bör inte utgå dagvattenavgift för anslutning till spillvattenssystemet. Dagvattnet från hennes fastighet belastar inte kommunens dagvattenssystem.

Den tekniska lösning kommunen har valt för anläggandet av ledningarna är olämplig och innebär att det krävs att LTA-pumpar installeras på det flesta berörda fastigheterna. Hennes fastighet ligger cirka en meter under den angränsande gatans nivå. Det vore en lämpligare lösning att koppla på befintlig avloppsledning mellan Glimåkra och Broby tätort. Nya Strömshall är idag kopplat till denna befintliga ledning och gamla och nya Strömshall har därför ingen gemensam avloppsledning idag, endast gemensam vattenledning. En inkoppling till den befintliga ledningen hade inte krävt pumpning. Genom att välja den sämre lösningen har kommunen orsakat henne onödiga kostnader för LTA-pumpens installation och elförsörjning. Enligt uppgift från Tekniska kontoret är det minst sju av fjorton fastigheter som kräver LTA-pumpar. Vad beträffar kraven på att fastighetsägaren skall stå för kostnaden för framdragnings av el till LTA-pumpen, är det därför inte möjligt att hänvisa till ABVA 4 § som avser en eller några få fastigheter. Tekniska kontoret har även vid två informationstillfällen underlåtit att upplysa fastighetsägarna om att dessa skulle bekosta elinstallationen för LTA-pumpen.

Framdragningsavgiften bör reduceras med 15 000 kr, vilket motsvarar den merkostnad hon orsakats med anledning av att kommunen valde en tekniskt olämplig lösning för anläggandet av va-ledningarna. Denna reduktion samt en reduktion av brukningsavgiften med 600 kr/år måste göras för att inte fastigheter med LTA-pumpar skall få en högre kostnad än va-kollektivet.

Kommunen anförde i huvudsak följande. Bakgrunden till att kommunen beslutat anlägga va-ledningar i området är att fastighetsägare i det nyanlagda bostadsområdet i närheten har framställt önskemål om möjlighet att ansluta fastigheterna till det kommunala va-nätet. Kommunen informerade berörda fastighetsägare redan i januari 2005 om att verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen skulle komma att utvidgas på det sätt som senare skedde. Arbetet att anlägga ledningarna påbörjades under vecka 19 år 2005, dvs. innan BJ ansökte om tillstånd att anlägga enskilt avlopp.

Till följd av mark- och grundförhållanden samt höjdförhållanden för äldre bebyggelse har det inte gått att skapa ett ledningsnät med enbart självfall för avloppsledningar. Nyttjande av LTA-anläggningar har möjliggjort en anslutning även av fastigheter där självfall inte har kunnat åstadkommas. Kommunen har genomfört en professionell planering och projektering av va-anläggningarna i det utökade verksamhetsområdet och därvid utgått ifrån gällande markförhållanden samt den teknik som idag finns tillgänglig. Va-ledningarna har anlagts i den till fastigheten gränsande gatan och byggnadens läge är sådant att självfall till den allmänna avloppsledningen inte kan erhållas utan LTA-anläggning. In-

ledningsvis diskuterades en alternativ lösning för anläggandet av ledningarna – vilken innebar anslutning av spillvatten till den befintliga överföringsledningen mellan Broby och Glimåkra – men detta visade sig vara en sämre lösning med beaktande av den samlade kostnaden för va-kollektivet, att samtliga fastigheter skulle beredas möjlighet till anslutning och att även renvattenledningar skulle anläggas. Oavsett vilken teknisk lösning som valts, hade det krävts pumpning. I gällande ABVA 4 § framgår att anordning som erfordras endast för en eller några få fastigheter, t.ex. anordningar för tryckstegring, uppföring eller brandförsvar, bekostas av vederbörande fastighetsägare om ej va-verket bestämt annat. Kommunen har informerat fastighetsägare där LTA-anläggning erfordras att kommunen kommer att tillhandahålla erforderlig maskinutrustning samt installation och underhåll av densamma, medan fastighetsägaren skall svara för elinstallation, driftskostnad för el samt övervakning av anläggningen. Att fastighetsägaren ansvarar för kostnad för installation och elförsörjning av pumpen är brukligt och i enlighet med vad som rekommenderats av branschorganisationen Svenskt Vatten.

Kommunen tillämpar va-taxa utformad i enlighet med Svenskt Vattens rekommendation. Anläggningsavgift beräknas enligt 5 och 8 §§ i gällande va-taxa och debitering sker med utgångspunkt i en schabloniserad tomtyta om 800 m². Brukningsavgift innefattar lägenhetsavgift enligt gällande va-taxa, vilken utgår även för enfamiljsbostäder med en lägenhet. Tomtyteavgiften är en kostnadsrelaterad avgiftsparameter med syfte att differentiera avgiften mellan tomter av olika storlek, eftersom kostnaderna för anläggningen och ledningsdragning ökar med tomtens storlek. Kommunen tillämpar ingen anläggnings- eller brukningsavgift för dag- och dränvattenavlopp.

Va-nämnden yttrade: Ägare av fastighet inom en allmän va-anläggnings verksamhetsområde är skyldig att betala avgifter till anläggningens huvudman, om fastigheten har behov av anordningar för vattenförsörjning och avlopp samt behovet inte med större fördel kan tillgodoses på annat sätt än genom den allmänna anläggningen. Fastighetsägarens avgiftsskyldighet inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt och underrättat fastighetsägaren därom. Avgift skall betalas i enlighet med den taxa som gäller när avgiftsskyldigheten inträder. Det nu anförda framgår av 9 § i lagen (1970:244) om allmänna va-anläggningar (va-lagen) som upphävdes den 1 januari 2007. Motsvarande bestämmelser finns intagna i 24 och 25 §§ i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster som trätt i kraft vid upphävandet av den äldre lagen. Eftersom målet anhängiggjorts före den nya lagens ikraftträdande skall dock den äldre 1970 års va-lag enligt p. 6 övergångsbestämmelserna till den nya lagen alltså vara tillämplig vid prövning av målet.

BJ har i fråga om anläggningsavgiften yrkat fastställt att ingen sådan i form av tomtYTEavgift eller lägenhetsavgift skall utgå för fastighetens spillvattenanslutning och att den del som utgör servisavgift ("framdragningsavgift") skall reduceras.

Enligt 26 § första stycket va-lagen skall avgiftsskyldigheten fördelas mellan fastigheterna efter skälig och rättvis grund. Detta har med ledning av lagens

förarbeten i rättspraxis uttolkats så att fördelningen i princip skall ske efter den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av va-anläggningen och med bortseende från huvudmannens kostnader för fastigheten i fråga. BJ:s talan får anses innefatta påstående om att den påförda avgiften enligt va-taxan och då främst den däri ingående tomtYTEavgiften strider mot va-lagens fördelningsregel.

Anläggningsavgiften har i detta fall påförts efter vad som gäller för bostadsfastigheter och därmed jämställda fastigheter. För denna fastighetskategori skall enligt va-taxan uttas en servisavgift för varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkt för vatten och spillvatten, en avgift för upprättande av varje förbindelsepunkt, en avgift per m² tomtyta och en avgift per lägenhet. En fördelning av anläggningsavgiften efter dessa komponenter där endast servisavgiften är en renodlad kostnadsparameter medan de övriga beaktar nyttan av va-anslutningen strider inte mot va-lagens fördelningsregel. Att lägenhetsavgift uttas både enligt anläggnings- och brukningstaxan strider inte heller mot denna regel. I fråga om tomtarealen så måste denna dock, särskilt när det som i detta fall inte är fråga om anslutning till dagvattenavlopp, väsentligen anses vara en kostnadsfaktor. Den kan då inte tillåtas växa utan begränsning i förhållande till de på övriga komponenter grundade avgifterna, om det samlade avgiftsuttaget skall kunna förenas med principen om en skälig och rättvis avgiftsfördelning efter nytta. I det här fallet begränsar emellertid taxan betydelsen av tomtYte-faktorn genom en bestämmelse i § 5.3 som stadgar att avgift för tomtyta endast tas ut intill ett belopp som motsvarar summan av övriga avgifter (servisledningsavgiften, förbindelsepunktsavgiften och lägenhetsavgiften). Vid avgiftsuttag för enfamiljshus synes en schabloniserad tomtyta om 800 kvm utgöra avgiftsunderlaget något som även torde ha tillämpats i detta fall. Påförd lägenhets- och tomtYTEavgift kan inte anses strida mot kravet på en skälig och rättvis avgiftsfördelning.

BJ har även hävdatt rätt till kompensation för merkostnader för anslutning till det nya avloppsnätet. Av utredningen framgår att det för anslutning av fastigheten krävts installation av en pump på denna. En rätt att alltid kunna avleda avloppet från en fastighet med självfall finns inte. Utbyggnaden av den allmänna va-anläggningen utfördes inte som ett sådant tryckavloppssystem som förutsätter LTA-pumpar på fastigheterna för anläggningens funktion. Det är i stället fastighetens läge i förhållande till de nyanlagda va-ledningarna i gatan som kräver en pump för att avloppet skall kunna avledas. Normalt får fastighetsägaren då själv stå för kostnaderna.

Enligt det nu anförda och då vad som framkommit inte heller ger stöd för att – utöver vad som redan ligger i kommunens kostnadsåtagande – medge yrkad nedsättning av servisavgiften och brukningsavgiften på grund av den allmänna anläggningens utformning eller omständigheter som i övrigt anförts av BJ, finner Va-nämnden att hennes talan i sin helhet skall ogillas.

Va-nämnden lämnade hennes talan utan bifall.

Beslut 2007-01-18, BVa 5
Mål nrVa 180/05

BJ överklagade beslutet till Miljööverdomstolen och yrkade bifall till sin talan vid Va-nämnden. Kommunen bestred ändring.

Miljööverdomstolen delade Va-nämndens bedömning och avslog överklagandet.

Dom 2008-04-14, Mål nr M 1028-07